

17. ročník soutěže Komenský a my (2019)

Téma kategorie B: **LIDÉ KOLEM MNE** (zamyšlení)

Metodické instrukce pro pedagogy

Téma letošního ročníku chce žáky přivést k zamyšlení nad společenským posláním člověka. A to nejen v hledání místa ve společenství nejbližších, zejména rodině, ale samozřejmě i mezi přáteli, partnery ve sportu či zájmových aktivitách, spolužáky. V širším slova smyslu jde o hledání hodnot, chápání společenských vztahů, utváření vzorců chování a způsobu komunikace. K tématu lze přistoupit z různých úhlů pohledu: Jak vidím lidi kolem sebe? Kdo a proč je mým vzorem? Podle čeho si vlastně vybírám své kamarády? Do jaké míry mne ovlivňují? Jakých vlastností si u nich já sám vážím nejvíce? A opačně: Jak mne asi vidí lidé kolem mne? Jsem i já dobrým přítelem? Jsem společenský, mám hodně kamarádů, nebo jsem samotář a jen obtížně navazuji kontakty? Jak vnímám chování lidí k sobě navzájem, ohleduplnost, ochotu pomoci starším či handicapovaným? Téma se může dotknout i problematiky spolužáků – cizinců, neboť poučenost v této oblasti je důležitá pro prevenci rasistických, xenofobních a extremistických postojů. Kromě toho téma může přispět k obohacování skrze kulturní a jazykovou rozmanitost.

Žáci by si měli uvědomit, že schopnost člověka budovat si dobré vztahy ve společenství svých nejbližších, rodiny, přátel, vrstevníků a také umění tyto vztahy rozvíjet a trvale udržet bude do značné míry ovlivňovat kvalitu jejich soužití v rámci společenství. Zárodky této pozdější rozvinuté sítě vztahů se vyvíjejí a je o ně třeba pečovat již od útlého dětství. A i když se něco v této oblasti nedaří, jak si představujeme, je třeba se učit komunikovat. Mluvou, činem, či nepřímo, tj. grimasou nebo gestem vyjádřit svůj souhlas či nesouhlas, směšnost, vážnost, účast apod. Byl to Komenský, kdo promyšleně nabádal učitele, aby se ve školách věnovala pozornost správnému rozvíjení komunikace (řeč má prostřednictvím pojmů přesně vyjadřovat věci, tudíž vše bude srozumitelné samo sebou, nebudou vznikat nedorozumění), neboť, jak byl přesvědčen, právě její kvalita úzce souvisí s budováním kvalitních vztahů. Taková komunikace bude jedním z atributů lidství.

Záměrně je téma koncipováno jako velmi široké a ponechává na pedagogovi, jakým směrem povede se žáky diskusi. Zároveň tu žáci mají volné pole pro uplatnění svých vlastních názorů či prezentování vlastních zkušeností ze sociální interakce, ať již pozitivních či negativních. Budeme rádi, když zpracování tématu „Lidé kolem mne“ přispěje k prohloubení dovedností a postojů žáků při jejich aktivním využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě.